

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ НАУК

СИЛАБУС

Дисципліна «Соціологія»

1 семестр 2019/2020 навчальний рік

Викладач:	<i>Шимко Олена Володимирівна, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри «Філософії та СПН»</i>
Кредити та кількість годин:	<i>5 кредитів ЕКТС, години: денна форма навчання: лекції – 30 годин, семінарські заняття – 30 годин</i>
Статус дисципліни:	<i>обов'язкова</i>
Мова навчання:	<i>українська</i>
Форма навчання:	<i>очна</i>

Донбаська державна машинобудівна академія

ПОГОДЖЕНО

Декан Фем
Проф. Мироненко Є.В.

« ____ » _____ 2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри «Філософії та СПН»
Завідувач кафедри _____
Протокол № « ____ » _____ 2019 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми
«Політологія»
Ст. викл. Кваша О.П.

« ____ » _____ 2019 р.

I. Опис навчальної дисципліни

Життя кожної людини проходить серед інших людей. У процесі спільного існування люди вступають в різні контакти і включаються в певні соціальні спільноти. Взаємодія з іншими людьми і приналежність до їх спільнотам є соціальним аспектом людського життя, який вирішальним чином впливає на все наше існування. Уникнути цього впливу, жити і діяти поза його меж неможливо. Тому, щоб обрати ефективну стратегію і тактику взаємодії з людьми в рамках різних спільнот (в родині, в державі, в трудовому колективі, серед представників своєї та інших націй), необхідно зрозуміти принципи і закони взаємодії людей як членів суспільства і учасників певних соціальних спільнот. Чималу допомогу в цьому питанні може надати соціологія.

Сьогодні вже неможливо уявити демократично орієнтоване суспільство, його культуру поза достатнього рівня розвитку соціології як науки. В Україні, яка обрала шлях демократичних реформ з метою побудови правової соціальної держави, соціологія поступового займає міцні позиції в справі вивчення соціальних відносин. Це особливо важливо, якщо пам'ятати, яку грандіозну і масштабну задачу вирішує український народ, який намагається зруйнувати тоталітаризм.

Особливу роль в демократизації українського суспільства, підвищення престижу України на міжнародній арені, безсумнівно, повинна зіграти нинішня молодь, перш за все - студентство. Це - майбутні висококваліфіковані фахівці і управлінська еліта українського суспільства.

II. Мета та завдання навчальної дисципліни

- розвиток соціологічного мислення студента;
- формування фундаменту соціологічних знань на основі вивчення досягнень світової і вітчизняної соціологічної думки;
- розкриття специфіки соціальних відносин і процесів в Україні.

III. Результати навчання

За результатами навчання слухачі зможуть:

Знати:

і самостійно пояснювати специфічні соціологічні поняття і категорії, основні завдання та функції соціології, тенденції розвитку сучасних соціальних процесів, глобальні соціальні цілі суспільства, особливості соціальних і соціокультурних процесів в Україні;

Вміти:

аналізувати соціальні та соціокультурні процеси в Україні і за кордоном, використовувати соціологічні знання для прийняття раціональних управлінських рішень та здійснення майбутніх соціальних і професійних ролей, здійснювати пошук і аналіз необхідної соціальної інформації з різних джерел, розрізняти об'єктивний і суб'єктивний аналіз соціологічної інформації, аргументувати власну позицію в ході обговорення соціальних проблем, вирішувати завдання і тести, службовці закріпленню навчального матеріалу.

Оволодіти навичками:

теоретичних основ соціологічної науки, виділяючи її специфіку, розкриваючи принципи співвідношення методології та методів соціологічного пізнання; необхідним мінімумом знань про суспільство, його інститути, що відбуваються в ньому соціальні процеси в контексті основних наукових соціологічних напрямків, шкіл і концепцій; творчих і критично мислячих фахівців, здатних до аналізу та прогнозування складних соціальних проблем і оволодіння методикою проведення соціологічних досліджень.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна форма)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Соціологія.						
1.	Соціологія як наука.	10	2	2		6
2.	Суспільство. Основні компоненти суспільного життя.	10	2	2		6
3.	Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація.	10	2	2		6
4.	Соціологія культури.	10	2	2		6
5.	Соціологія особистості.	10	2	2		6
6.	Соціологія девіантної поведінки.	10	2	2		6
7.	Соціальні спільноти.	10	2	2		6
8.	Гендерна соціологія і та соціологія сім'ї.	20	4	4		12
9.	Соціологія конфлікту.	10	2	2		6
10.	Соціологія громадської думки.	10	2	2		6
11.	Економічна соціологія та соціологія праці.	10	2	2		6
12.	Конкретні соціологічні дослідження.	10	2	2		6
13.	Основні методи збору соціологічної інформації.	20	4	4		12
Усього годин		150	30	30		90

V Теми семінарських занять

№ з/п	Вид і тема заняття
1.	Соціологія як наука.
2.	Суспільство. Основні компоненти суспільного життя.
3.	Соціальна структура суспільства. Соціальна стратифікація.
4.	Соціологія культури.
5.	Соціологія особистості.
6.	Соціологія девіантної поведінки.
7.	Соціальні спільноти.
8.	Гендерна соціологія і та соціологія сім'ї.
9.	Соціологія конфлікту.
10.	Соціологія громадської думки.
11.	Економічна соціологія та соціологія праці.
12.	Конкретні соціологічні дослідження.
13.	Основні методи збору соціологічної інформації.

VI. Порядок оцінювання результатів навчання

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів

1	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях.	45	Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.
2	Написання реферату.	20	Студент здатний продемонструвати достатній рівень опанування основних положень з обраної тематики, демонструвати знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки.
3	Модульна контрольна робота.	35	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем першого модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни.
Поточний контроль		100	-
Підсумковий контроль		100	Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем першого та другого модулю курсу, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни.
Всього		100	-

VIII Критерії оцінювання сформованості програмних результатів навчання під час підсумкового контролю

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
Когнітивні: <ul style="list-style-type: none"> • студент здатний продемонструвати знання і розуміння особливостей соціологічних теорій, які формувалися у різні історичні епохи; • студент здатний продемонструвати знання і розуміння головних проблем соціології, понять, концепцій і підходів, що лежать в основі її розвитку; • студент здатний продемонструвати знання і розуміння найважливіших понять і категорій соціології, методів соціологічних досліджень. 	<ul style="list-style-type: none"> • 75-89% - студент припускається несуттєвих помилок у описі змісту знань і розуміння особливостей соціологічних теорій, які формувалися у різні історичні епохи; припускається несуттєвих помилок при демонстрації знань і розуміння головних проблем, понять, концепцій і підходів, що лежать в основі розвитку соціології, припускається несуттєвих помилок при визначенні найважливіших понять і категорій соціології, методів соціологічних досліджень.
	<ul style="list-style-type: none"> 60-74% - студент припускається суттєвих помилок в описі змісту знань і розуміння особливостей соціологічних теорій, які формувалися у різні історичні епохи, припускається суттєвих помилок при демонстрації знань і розуміння головних проблем, понять, концепцій і підходів, що лежать в основі розвитку соціології, припускається суттєвих помилок при визначенні найважливіших понять і категорій соціології, методів соціологічних досліджень.
	<ul style="list-style-type: none"> • менше 60% - студент не може обґрунтувати свою позицію стосовно змісту знання і розуміння особливостей соціологічних теорій, які формувалися у різні історичні епохи, не може самостійно визначити і пояснити розуміння головних проблем, понять, концепцій і підходів, що лежать в основі розвитку соціології, дає невірне визначення найважливіших понять і категорій соціології, методів соціологічних досліджень.

Синтезований опис компетентностей	Типові недоліки, які зменшують рівень досягнення програмного результату навчання
Афективні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний критично осмислювати матеріал; аргументувати власну позицію оцінити аргументованість вимог та дискутувати у професійному середовищі; студент здатний співпрацювати із іншими студентами та викладачем; ініціювати і брати участь у дискусії, розділяти цінності колективної та наукової етики. 	75-89% - студент припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції в дискусіях на заняттях та під час захисту індивідуальних завдань, відчуває певні складності у поясненні нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	60-74% - студент припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції, слабо виявляє ініціативу до участі у дискусіях та індивідуальних консультаціях за наявності складності у виконанні індивідуальних завдань; відчуває істотні складності при поясненні фахівцю або нефахівцю окремих аспектів професійної проблематики
	менше 60% - студент не здатний продемонструвати володіння логікою та аргументацією у виступах, не виявляє ініціативи до участі у дискусії, не здатний пояснити нефахівцю суть відповідних проблем професійної діяльності; виявляє зневагу до етики навчального процесу.
Психомоторні: <ul style="list-style-type: none"> студент здатний самостійно працювати, координувати активність, керувати проектом; студент здатний слідувати методичним підходам до конструювання моделей, виокремлення цілей діяльності. студент здатний контролювати результати власних зусиль та коригувати ці зусилля. 	75-89% - студент припускається певних помилок у стандартних методичних підходах та відчуває ускладнення при їх модифікації за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації, правильно виконує індивідуальні завдання та контрольні роботи.
	60-74% - студент відчуває ускладнення при модифікації стандартних методичних підходів за зміни вихідних умов навчальної або прикладної ситуації, не завжди правильно виконує індивідуальні завдання та контрольні роботи.
	менше 60% - студент не здатний самостійно здійснювати пошук та опрацювати фактологічну інформацію з соціології, виконувати індивідуальні завдання, проявляє ознаки академічної не добросовісності при підготовці індивідуальних завдань та виконання контрольних робіт, не сформовані навички самооцінки результатів навчання та навичок міжособистісної комунікації з прийняття допомоги з виправлення ситуації.

ІХ ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Характеристика змісту засобів оцінювання
1.	Контроль поточної роботи на семінарських заняттях	<ul style="list-style-type: none"> фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття; оцінювання активності участі у дискусіях
2.	Індивідуальні завдання	<ul style="list-style-type: none"> письмовий звіт або реферат про виконання індивідуального завдання; оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди
3.	Модульна контрольна робота	<ul style="list-style-type: none"> питання до модульної контрольної роботи
Підсумковий контроль		<ul style="list-style-type: none"> питання до екзамену

Х. Рекомендована література

Х.1 Основна література

1. Дворецька Г. В. Соціологія: [навч. посіб.] / Дворецька Г. В. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: КНЕУ, 2002. – 472 с.
2. Экономическая социология: [учебное пособие] / [В. Е. Пилипенко, Э. А. Гансова, В.С.Казаков и др.] под ред. В. Е. Пилипенко. - К.: МАУП,2002. – 296 с.
3. Катаєв С. Л. Сучасне українське суспільство: [навч. посіб.] / Катаєв С. Л. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 200 с.
4. Лукашевич М.П. Соціологія економіки: [підручник] / Лукашевич М. П. – К.: Каравелла, 2005. – 288с.
5. Лукашевич М.П. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: [Навч. посіб.] / М.П.Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: МАУП, 2004. – 464 с.
6. Маркозова О. О. Соціологія: загальний курс: [конспект лекцій] / О. О. Маркозова, Т.Г.Прохоренко. – Харків: ХНАДУ, 2006. – 112 с.
7. Некрасов А. И. Основы социологии: [конспект лекций] / Некрасов А. И. – Х.: ООО «Одиссей», 2002. – 256 с.
8. Осипова Н. П. Соціологія: [підручник] / Н. П. Осипова, В. Дводник, Г. П. Клімова. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.
9. Павліченко П.П. Соціологія: [підручник] / П. П. Павліченко, Д.А. Литвиненко. – К.: Лібра,2000. – 362с.

Х.2 Допоміжна література

1. Словник соціально-гуманітарних термінів: філософія, політологія, соціологія, релігієзнавство, етика та естетика, логіка, конфліктологія / [О. К. Чаплигін, Г. Д. Вац, О.П.Зборовська, Т. Г. Прохоренко, О. О. Маркозова та ін.]. - Харків: ХНАДУ, 2006. – 84с.
2. Социологический энциклопедический словарь / Редактор-координатор – академик РАН Г. В. Осипов. – М.: Издательская группа ИНФРА - М – НОРМА, 1998. – 488 с.
3. Соціологія: терміни, поняття, персоналії: [Навчальний словник-довідник] / [В. М. Піча, Ю. В. Піча, Н. М. Хома]; під ред. В.М. Пічі. – К.: Каравелла,2002. – 408с.
4. Сучасний словник із суспільних наук: [словник] / [Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Калиновський Ю. Ю.]; під ред. О .Г. Данильяна. – Х.: Прапор, 2006. – 432 с.
5. Спеціальні та галузеві соціології: [навч. посіб.] / [Пилипенко В.Є. Вишняк О. І., Куценко О.Д. та ін.]; під ред. В. Є. Пилипенко. – К.: Каравела, 2003. – 304 с.
6. Сурмин Ю. П. Методология и методы социологических исследований: [учеб. пособие] / Ю.П. Сурмин, Н. В. Туленков– К.: МАУП,2000. – 304 с.

ХІІ. Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://ecsoc.hse.ru/> - Электронный журнал «Экономическая социология».
2. <http://sociology.net.ru/> - Социология в сети.
3. <http://www.ispr.ru> – Институт социально-политических исследований.
4. <http://www.isras.rssi.ru/> – журнал «Социологические исследования».
5. <http://www.nir.ru/socio/> – журнал «Социология: методология, методы»

ХІІІ. Політика доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу честі¹.
Окреслимо його основні складові:

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.